

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 210g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 88 din Codul penal din 24 martie 1961 în redactarea Legii
nr. 677 din 8 decembrie 1995 privind modificarea și completarea
Codului penal, a Codului de procedură penală și a Codului
de executare a sancțiunilor de drept penal

CHIȘINĂU

1 aprilie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 21 decembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 1 aprilie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 88 din Codul penal din 24 martie 1961, în redactarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995 privind modificarea și completarea Codului penal, a Codului de procedură penală și a Codului de executare a sancțiunilor de drept penal, ridicată de dl Dumitru Spatari, în dosarul nr. 21-14/2020, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Rezina.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Ivan Parii de la Judecătoria Orhei, sediul Rezina, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin sentința din 30 mai 1996 a Colegiului penal al Judecătoriei Supreme, dl Dumitru Spatari a fost condamnat în baza articolelor 88 pct. 1), 4) și 6) [*Omorul premeditat săvârșit cu circumstanțe agravante*], 121 alin. (2) pct. 1), 3) și 7) [*Tâlhărie în scopul sustragerii avutului proprietarului*] și 119 alin. (3) [*Sustragerea de bunuri din avutul proprietarului, săvârșită prin furt*] din Codul penal din 24 martie 1961. Pentru concurs de infracțiuni, instanța de judecată i-a stabilit dlui Dumitru Spatari pedeapsa detenției pe viață.

4. Pe 18 februarie 2008, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul în anulare declarat în interesele dlui Dumitru Spatari și a menținut pedeapsa stabilită anterior.

5. Ulterior, dl Dumitru Spatari a depus la Judecătoria Orhei, sediul Rezina, o cerere prin care i-a solicitat instanței să verifice dacă a fost aplicată corect legea penală atunci când i-a fost stabilită pedeapsa prin sentința din 30 mai 1996 a Colegiului penal al Judecătoriei Supreme.

6. Pe 13 noiembrie 2020, în cadrul ședinței de judecată, dl Dumitru Spatari a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 88 din Codul

penal din 24 martie 1961, în redactarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995, în partea care se referă la pedeapsă.

7. Printr-o încheiere din aceeași dată, Judecătoria Orhei, sediul Rezina, a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

9. Prevederile relevante ale Codului penal din 24 martie 1961 sunt următoarele:

Articolul 88

Omorul premeditat săvârșit cu circumstanțe agravante

„Omorul premeditat:

1) săvârșit în interes acaparator;

[...]”

4) săvârșit asupra a două sau mai multe persoane;

[...]

6) săvârșit cu o deosebită cruzime sau prin mijloace periculoase pentru viața mai multor persoane;

[...]

se pedepsește cu privațiune de libertate pe un termen de la zece până la douăzeci și cinci de ani, ori cu moartea.”

(Articolul 88 în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995, privind modificarea și completarea Codului penal, a Codului de procedură penală și a Codului de executare a sancțiunilor de drept penal.)

Articolul 88

Omorul premeditat săvârșit cu circumstanțe agravante

„Omorul premeditat:

1) săvârșit în interes acaparator;

[...]

4) săvârșit asupra a două sau mai multe persoane;

[...]

6) săvârșit cu o deosebită cruzime sau prin mijloace, periculoase pentru viața mai multor persoane

[...]

se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu privațiune de libertate pe un termen de la zece până la douăzeci și cinci de ani.”

(Articolul 88 în redactarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995 privind modificarea și completarea Codului penal, a Codului de procedură penală și a Codului de executare a sancțiunilor de drept penal.)

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că dispozițiile articolului 88 din Codul penal din 24 martie 1961, în redactarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995, în vigoare din 8 februarie 1996, sunt contrare articolelor 20, 21 și 22 din Constituție, din punctul de vedere al sancțiunii aplicate. În argumentarea sesizării, autorul susține că, prin sentința Colegiului penal al Judecătoriei Supreme din 30 mai 1996, i-a fost aplicată pedeapsa detenției pe viață în baza articolului 88 din Codul penal, în redactarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995. Astfel, autorul consideră că la data comiterii infracțiunii, pe 23 august 1995, dispozițiile articolului 88 din Codul penal conțineau o altă pedeapsă, mai blândă. Prin urmare, prin aplicarea dispozițiilor articolului 88 din Codul penal, în redactarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995, i-a fost stabilită o pedeapsă mai aspră decât cea prevăzută la data comiterii infracțiunii.

11. În opinia sa, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 20, 21, 22, 23 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal din 24 martie 1961, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte din proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie unele prevederi ale articolului 88 din Codul penal din 24 martie 1961, în redactarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995 privind modificarea și completarea Codului penal, a Codului de procedură penală și a Codului de executare a sancțiunilor de drept penal, în partea care se referă la aplicarea sancțiunii, și anume: „se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu privațiune de libertate pe un termen de la zece până la douăzeci și cinci de ani.”

16. Curtea reiterează că natura excepției de neconstituționalitate permite ridicarea ei și în privința actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă la soluționarea cauzei (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 73). Astfel, Curtea va analiza prevederile contestate ale articolului 88 din Codul penal din 24 martie 1961, în redactarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995, în vigoare din 8 februarie 1996.

17. Curtea consideră că prevederile contestate ar putea fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

18. Curtea observă că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

19. Autorul excepției de neconstituționalitate a susținut că prevederile contestate ar fi contrare articolelor 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumția nevinovăției*], 22 [*neretroactivitatea legii*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 26 [*dreptul la apărare*] din Constituție.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că autorul sesizării prin argumentele sale ridică, de fapt, o problemă de aplicare a legii penale de către Colegiul penal al Judecătoriei Supreme la pronunțarea hotărârii din 30 mai 1996, prin care i-a fost aplicată pedeapsa detenției pe viață. Autorul excepției consideră că, la data comiterii infracțiunii, legislația penală nu prevedea pedeapsa detenției pe viață. Curtea reține că verificarea modului în care a fost aplicată legea nu ține de competența Curții Constituționale. Această competență îi revine, eventual, instanței de drept comun (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 28 din 12

martie 2020, § 56; DCC nr. 35 din 23 martie 2020, § 29; DCC nr. 97 din 6 august 2020, § 31).

21. În aceste condiții, Curtea este scutită de necesitatea de a analiza incidența articolelor 20, 21, 22, 23 și 26 din Constituție invocate de autorul sesizării în prezenta cauză.

22. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 88 din Codul penal din 24 martie 1961, în redactarea Legii nr. 677 din 8 decembrie 1995 privind modificarea și completarea Codului penal, a Codului de procedură penală și a Codului de executare a sancțiunilor de drept penal, ridicată de dl Dumitru Spatari, în dosarul nr. 21-14/2020, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Rezina.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 1 aprilie 2021

DCC nr. 41

Dosarul nr. 210g/2020